



## SARKANĀ KRUSTA MEDICĪNAS KOLEDŽA

Projekts VPD1/ESF/PIAA/06APK/3.2.6.3./0060/0489 „Studiju  
prakses pilnveide un nodrošināšana Studiju programmai  
„Ārstniecība” (4172100) veselības aprūpes iestādēs”,  
līguma Nr. 2007/0045/VPD1/ESF/PIAA/06APK/3.2.6.3./0060/0489

## **Metodiskie norādījumi Studiju prakses nodrošināšanai (I studiju gads)**

## Saturs

Ievads .....	3
1. Metodisko norādījumu būtība .....	4
2. Esošās situācijas apraksts un problēmu raksturojums .....	5
3. Studiju prakses vadītāja pienākumi un tiesības prakses laikā .....	7
4. Studenta pienākumi un tiesības prakses laikā .....	8
5. Studiju praksi reglamentējošie dokumenti .....	9
6. Pirmā studiju gada prakses raksturojums .....	10
7. Izmantotā literatūra .....	14
Pielikumi .....	15
1. Prakses vērtējums .....	16
2. Prakses stundu uzskaites lapa .....	17
3. Prakses dienasgrāmata .....	18
4. Ārsta palīga veicamo procedūru saraksts .....	20
5. Studenta patstāvīgi veikto procedūru iemaņu novērtējums .....	23

## Ievads

Sarkanā Krusta medicīnas koledža (SK medicīnas koledža) ir akreditēta mācību iestāde ar tiesībām īstenot pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas.

Sarkanā Krusta medicīnas koledžas mērķis ir sekmēt profesionālu ārstu palīgu izglītību un iespējamo tālākizglītību saistībā ar darba tirgus prasībām, mērķtiecīgi izmantojot esošos intelektuālos, materiāltehniskos un finansiālos resursus, izveidojot ciešāku sadarbību starp docētājiem, sekmējot savstarpēju studiju priekšmetu integrāciju un sadarbību ar kolēģiem ārvalstīs, un modernizēt mijiedarbību starp docētājiem un studentiem mācīšanas mācīšanās procesā.

Akadēmiskā personāla galvenais uzdevums – sagatavot kompetentus speciālistus medicīnas nozarē.

*Metodiskie norādījumi prakses nodrošināšanai* izstrādāti atbilstoši valsts izglītības standartam par pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas realizāciju saskaņā ar LR MK noteikumiem Nr. 141 „Noteikumi par valsts pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības standartu”, ar grozījumiem 2007.gada 29.maijā MK noteikumi Nr.347.

Pamatojoties uz Sarkanā Krusta medicīnas koledžas Prakses nolikumu, metodiskajā izstrādē ir apkopota informācija par Studiju prakses saturu, dokumentu noformēšanas noteikumiem un secību, organizējot studentiem studiju programmas „Ārstniecība” (4172100) Studiju praksi.

Metodiskās rekomendācijas nosaka Studiju prakses organizēšanas specifiku un norises gaitas kontroli. Tā paredzēta kā rokasgrāmata studentiem un prakšu vadītājiem Studiju prakses īstenošanas gaitā.

Metodiskās rekomendācijas Studiju prakses organizācijai tiek izstrādātas ESF līdzfinansētā projekta VPD1/ESF/PIAA/06APK/3.2.6.3./0060/0489 „Studiju prakses pilnveide un nodrošināšana Studiju programmai „Ārstniecība” (4172100) veselības aprūpes iestādēs”, līguma Nr. 007/0045/VPD1/ESF/PIAA/06APK/3.2.6.3./0060/0489

ietvaros un paredz:

- pilnveidot norādījumus Studiju prakses organizēšanai SK medicīnas koledžas studentiem un viņu prakšu vadītājiem;
- atvieglot prakses dokumentācijas noformēšanu studentiem un viņu prakšu vadītājiem;
- attīstīt studentu patstāvību;
- radīt priekšstatu par Studiju prakses nozīmi profesionālo iemaņu un prasmju veidošanā;
- palielināt topošo speciālistu konkurētspēju darba tirgū.

## 1. Metodisko norādījumu būtība

*Metodiskie norādījumi prakses nodrošināšanai* izstrādāti pamatojoties uz LR MK noteikumiem Nr. 141 „Noteikumi par valsts pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības standartu”, ar grozījumiem 2007.gada 29.maijā MK noteikumi Nr.347.

Metodisko norādījumu izstrādes mērķis ir:

Pilnveidot metodiskos materiālus Studiju praksei, lai sekmētu profesionālu ārstu palīgu izglītību un iespējamo mūžizglītību saistībā ar darba tirgus prasībām, konkurētspējas un aprūpes kvalitātes paaugstināšanu, būtiski uzlabojot mūsdienīgu zināšanu un kvalifikācijas apguvi.

Metodiskajiem norādījumiem ir šādi uzdevumi:

- apkopot Studiju prakses organizēšanas, īstenošanas un vērtēšanas dokumentus vienā izdevumā *Metodiskie norādījumi Studiju prakses nodrošināšanai*;
- optimizēt zināšanu ieguves un papildināšanas procesu;
- nodrošināt saikni starp koledžā iegūtajām zināšanām un reālo darba vidi;
- uzlabot studiju prakses norisi;
- paaugstināt ārsta palīgu profesionālās kompetences.

Metodiskie norādījumi paredzēti studentiem un Studiju prakses vadītājiem.

Šie metodiskie norādījumi nosaka Studiju prakses saturu un norises gaitu saskaņā ar studiju programmu „Ārstniecība” (4172100).

Metodisko norādījumu saturu var aktualizēt un papildināt atbilstoši izmaiņām likumos, profesijas standartā. Metodiskie norādījumi ir Sarkanā Krusta medicīnas koledžas bibliotēkā un tiek izmantoti studiju procesā.



Ņemot vērā to, cik liela nozīme ārsta palīga darbā ir studentu praktiskai apmācībai, atbilstoši esošā darba tirgus prasībām, rodas nepieciešamība pilnveidot mācību prakses iestādēs, izstrādājot metodiskos materiālus tieši praktisko nodarbību tēmu apgūšanai un iepazīstinot ar to gan prakšu vadītājus, gan studentus.

Metodiskie materiāli tieši praktisko nodarbību tēmu apgūšanai precīzāk atspoguļos praksē apgūstamās iemaņas un prasmes, tiešāk norādīs uz nepieciešamajām priekšzināšanām un dos ieskatu mācību literatūrā, kas dod ieskatu konkrētās problēmas teorētiskajā risinājumā.

### **3. Studiju prakses vadītāja pienākumi un tiesības prakses laikā** **Studiju prakses vadītāja pienākumi:**

1. Vadīt prakses veselības aprūpes iestādē, ņemot vērā SK medicīnas koledžas Prakses nolikumu, metodiskos norādījumus.
2. Veicināt studiju programmā paredzētās stratēģijas īstenošanu praksē.
3. Iepazīstināt studentus ar prakšu vietas struktūru, iekšējiem kārtības noteikumiem, darba drošības un personiskās aizsardzības pasākumiem.
4. Norādīt ikdienas praktisko darbību apjomu.
5. Balstoties uz situāciju prioritātēm, kopā ar studentiem, katru dienu izvirzīt darbības mērķus, kurus īsteno praksē.
6. Nodrošināt studentus ar praksē nepieciešamajiem resursiem un kontrolēt to izlietojumu.
7. Veicināt pozitīvas saskarsmes attīstību.
8. Konsultēt un sniegt padomus studentam, lai attīstītu prasmes tikt galā ar neatliekamām situācijām medicīnā, iespējamām konflikta situācijām.
9. Izvērtēt studenta darbību Studiju prakses laikā:
  - 9.1. prakses vietā ierodas korektā apģērbā ar identifikācijas karti;
  - 9.2. ievēro personīgo un intrahospitālo higiēnu;
  - 9.3. adekvāti izmanto prakses vietas materiālos resursus;
  - 9.4. ievēro pacienta tiesības, konfidencialitāti un privātumu;
  - 9.5. izrāda iniciatīvu, strādā ar atbildības sajūtu;
  - 9.6. adaptējas prakses vietā;
  - 9.7. veido pieklājīgu un cieņas pilnu saskarsmi ar pacientiem, komandas locekļiem un pacienta piederīgajiem;
  - 9.8. prot adekvāti identificēt problēmas, spēju organizēt savu darbu;
  - 9.9. respektē profesionālās kompetences robežas studiju gada ietvaros;
  - 9.10. ievēro praksei paredzētās darba stundas, bez prakses vadītāja atļaujas neatstāj prakses vietu un neveic izmaiņas darba grafikā.

#### **Studiju prakses vadītāja tiesības:**

1. Sniegt priekšlikumus par prakses pilnveidi.
2. Izglītēt un konsultēt studentus profesionālajā jomā, saskarsmē un darba organizēšanā.
3. Sniegt vērtējumu par studenta profesionālajām iemaņām un prasmēm Studiju prakses laikā.
4. Konfliktsituācijā rakstiski iesniegt ziņojumu direktora vietniecei Studiju prakses jautājumos.
5. Piedalīties konfliktsituāciju risināšanā.

## **4. Studenta pienākumi un tiesības prakses laikā**

### **Studenta pienākumi:**

1. Ierasties praksē precīzi norādītajā laikā, korektā apģērbā (tūrā, izgludinātā halātā, piemērotos apavos, neuzkrītošā kosmētikā, bez rotas lietām).
2. Lietot prakses laikā studenta identifikācijas karti.
3. Līdzī jābūt attiecīgajai praksei reglamentētajai dokumentācijai.
4. Ievērot prakses laikā iegūtās informācijas konfidencialitāti.
5. Ievērot praksē pacienta tiesības un privātumu.
6. Iepazīties ar ārstniecības iestādes struktūru, iekšējās kārtības noteikumiem, darba drošības un personiskās aizsardzības pasākumiem, preventīviem pasākumiem nazokomiālo infekciju ierobežošanai un tos ievērot.
7. Iepazīties ar veselības aprūpes iestādes dokumentāciju.
8. Saskaņot prakses individuālos uzdevumus ar prakses vadītāju, akcentējot ikdienas darbību prioritātes.
9. Vērsties pie prakses vadītāja neskaidros un konflikta gadījumos.
10. Respektēt profesionālās kompetences robežas studiju gada ietvaros.
11. Ievērot praksei paredzētās darba stundas, bez prakses vadītāja atļaujas neatstāt prakses vietu un neveikt izmaiņas darba grafikā.
12. Regulāri aizpildīt praksē paredzēto dokumentāciju.
13. Nostrādāt praksi pilnā apjomā, neatkarīgi no prakses kavējuma iemesliem.

### **Studenta tiesības:**

1. Saņemt informāciju par attiecīgās ārstniecības iestādes darba drošību, ugunsdrošību un darba higiēnas prasībām.
2. Iegūt nepieciešamo informāciju par ārstniecības procesu, ievērojot konfidencialitāti.
3. Būt nodrošinātam ar drošu un adekvātu darba vidi veselības aprūpes iestādē.

## 5. Studiju praksi reglamentējošie dokumenti

Studiju prakse ir viena no studiju procesa neatņemamām sastāvdaļām un **tiek organizēta, pamatojoties uz:**

1. LR MK noteikumiem Nr. 141 „Noteikumi par valsts pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības standartu”, ar grozījumiem 2007.gada 29.maijā MK noteikumi Nr.347.
2. SK medicīnas koledžas Studiju plānu.
3. SK medicīnas koledžas prakses nolikumu.
4. Divpusējiem līgumiem starp veselības aprūpes iestādēm - prakšu vietām un SK medicīnas koledžu.
5. Ārstniecības likuma 50. pantu.
6. Ārsta palīga profesijas standartu.
7. Pacienta tiesībām.

### **Studiju prakses dokumentācija:**

1. Prakses programma.
2. SK medicīnas koledžas Prakses nolikums.
3. „Prakses vērtējums”, kurā studenta darbības prakses laikā vērtē prakses vadītāji pēc noteiktiem kritērijiem (1.pielikums).
4. „Prakses stundu uzskaites lapa“, kurā norādīts studenta apmeklējums prakses laikā (2.pielikums). Studentu apmeklējuma daļu aizpilda prakses vadītājs, apstiprinot to ar parakstu.
5. Prakses dienasgrāmata, kurā tiek izvirzīti individuālie mērķi un uzdevumi Studiju prakses laikā, to sasniegšanas atspoguļojums, kā arī studenta pašvērtējums un prakses vadītāja vērtējums (3.pielikums).
6. Ārsta palīga veicamo procedūru saraksts (5.pielikums).
7. Studenta patstāvīgi veikto procedūru iemaņu novērtējums (6.pielikums).

## 6. Pirmā studiju gada prakses raksturojums

*Studiju prakses mērķis* ir nostiprināt un pilnveidot zināšanas un prasmes - neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanā pirmsstacionāra etapā un stacionāra uzņemšanas nodaļās, pacienta izmeklēšanā, diagnozes noteikšanā un ārstēšanā, nepārtrauktas medicīniskās palīdzības profilakses sniegšanā visos trijos veselības aprūpes līmeņos sadarbībā ar ārstu, kā arī veicināt ārsta palīgam nepieciešamo īpašību pilnveidošanos saskarsmē ar pacientiem un personālu, ievērojot profesionālās ētikas normas.

*Studiju prakses uzdevumi:*

1. Pielietot iegūtās zināšanas un prasmes dažādu klīnisku situāciju gadījumos.
2. Pilnveidot prasmes procedūru standartos.
3. Izprast un ievērot ētiskos aspektus, veidojot saskarsmi ar pacientiem un to tuviniekiem.
4. Veidot prakses dienasgrāmatu.

Pirmā studiju gada I semestrī studenti iepazīstas ar veselības aprūpes iestāžu struktūru, darba organizāciju un ārsta palīgu darbu. Iesākumā svarīgi ir izprast vides tīrību un tās nozīmi veselības aprūpē. Pareiza roku mazgāšana, adekvāta dezinfekcijas līdzekļu izvēle nodrošinās kvalitatīvu veselības aprūpi un ārstēšanu. Zināšanas ergonomijā un tās pielietojums ļaus ne tikai pareizi pārvietot pacientu, balstoties uz pacienta dabisko kustību fizioloģiju, bet arī pasargās pašu pārvietotāju no savainojumiem. Pirmā studiju gada II semestrī studenti nosaka vitālos un antropometriskos rādītājus pacientiem, veic higiēnas procedūras un pārsiešanas. Studenti mācās ievadīt un izņemt nazogastrālo zondi, atsūkt kuņģa saturu. Prakses noslēgumā gan I, gan II semestrī studenti raksta Prakses dienasgrāmatu, reflektējot veiktās darbības, saskatot darbību veicinošos un kavējošos faktoros, nosakot personiskās kompetences robežas.

### I semestris

*Praktiskās nodarbības:* 40 stundas (1 KP)

1. Veselības aprūpes iestādes un to struktūra, ārsta palīga darbs.
2. Pacienta drošība, vispārējie drošības noteikumi veselības aprūpes iestādēs, drošības noteikumi strādājot ar skābekli, pacienta pārvietošanas drošība
3. Vides tīrība :
  - higiēniskā roku mazgāšana: pirms un pēc tieša kontakta ar pacientu, pirms un pēc cimdu lietošanas, pēc saskares ar asinīm, ķermeņa šķidrumiem, sekrētiem, ekskretiem, gļotādām, pēc kontakta ar priekšmetiem, kas var būt mikroorganismu rezervuāri, pēc tualesu lietošanas, pirms ēšanas, roku

mazgāšanas noteikumi, nepieciešamais aprīkojums, procedūras izpilde un tās pamatojums,

- dezinfekcija: dezinfekcijas metodes (fiziskā, mehāniskā, termiskā, staru, ķīmiskā), dezinfekcijas režīma noteikumi,
- higiēnas un dezinfekcijas plāns,
- vides tīrība (sterilizācija, instrumentu apstrāde, telpu uzkopšana). Sterilizācijas metodes: autoklavēšana, sterilizācija ar karstu, sausu gaisu, sterilizācija ar ķīmisko preparātu šķīdumiem.

4. Antropometrisko rādītāju noteikšana :

- pacienta novērtējums (subjektīvā, objektīvā informācija),
- ķermeņa masas noteikšana (pieaugušajiem),
- auguma garuma noteikšana (pieaugušajiem),
- zemādas tauku slāņa noteikšana,
- pacienta un pacienta piederīgo izglītošana.

5. Ergonomijas pamatprincipi (pacienta pārvietošana):

- pacientu droša pārvietošana un celšana - celšanas un pārvietošanas galvenie principi, pacienta satveršanas veidi,
- pacienta pārvietošana gultā, palīdzība pacientam piecelties no krēsla,
- bezpalīdzīga pacienta pārvietošana gultā uz augšu,
- pacienta grozīšana gultā,
- pacienta pārvietošana: gulta – krēsls – gulta,
- pacienta pārvietošana: gulta – guļrati – gulta,
- pacienta transportēšana.

6. Pacienta vitālo rādītāju noteikšana:

- ķermeņa temperatūras noteikšana, temperatūras mērīšana ar aksilāro metodi, ar rektālo metodi, ar orālo metodi, iegūto rezultātu izvērtējums,
- arteriālā pulsa noteikšana un izvērtējums, radiālā pulsa noteikšana, apikālā pulsa noteikšana, pulsu raksturojošie lielumi (frekvence, pildījums, spraigums, ritms),
- arteriālā asinsspiediena noteikšana un izvērtējums,
- elpošanas frekvences noteikšana un izvērtējums.

## II semestris

*Praktiskās nodarbības:* 80 stundas (2 KP)

1. Antropometrisko rādītāju noteikšana :

- pacienta novērtējums (subjektīvā, objektīvā informācija),

- ķermeņa masas noteikšana (pieaugušajiem, bērniem, zīdaiņiem),
- auguma garuma noteikšana (pieaugušajiem bērniem, zīdaiņiem),
- zīdaiņiem - galvas apkārtmēra noteikšana, krūšu kurvja apkārtmēra noteikšana,
- zemādas tauku slāņa noteikšana,
- pacienta un pacienta piederīgo izglītošana.

## 2. Higiēnas procedūras pacientiem:

- procedūras, kas attiecas uz ķermeņa ārējo apvalku (mutes dobuma kopšana, zobu protēžu kopšana, pilnā vai daļējā vannošana gultā, muguras noberšana, matu mazgāšana, starpenes kopšana, bārdas un ūsu kopšana, skūšana (sejas, operācijas lauka razēšana), pēdu un nagu kopšana, pacienta aprūpe ar potenciālām ādas problēmām,
- higiēnas procedūras pacientiem – gultas klāšana (slēgta gulta, atvērta gulta, aizņemta gulta, pēcoperācijas gulta,) veļas maiņa, pacienta izdalījumu savākšana.

## 3. Ķermeņa ārējais apvalks

- procedūras, kas attiecas uz ķermeņa ārējo apvalku: mutes dobuma kopšana, zobu protēžu kopšana, mutes dobuma kopšana bezpalīdzīgiem pacientiem, pilnā vai daļējā vannošana gultā, muguras noberšana, matu mazgāšana, starpenes kopšana, bārdas un ūsu kopšana, pēdu un nagu kopšana, pacienta aprūpe ar potenciālām ādas problēmām,
- izgulējumu profilakse.

## 4. Maņu orgāni, to kopšana:

- acu skalošana,
- medikamentu ievadīšana acīs,
- ausu skalošana,
- medikamentu ievadīšana ausīs,
- deguna kopšana un medikamentu ievadīšana degunā.

5. Nazogastrālās zondes ievadīšana, izņemšana, procedūras izpildes īpatnības, ņemot vērā pacienta vecumu, pacienta ēdināšana caur zondi, kuņģa satura atsūkšana un skalošana caur n/g zondi.

## 6. Gremošanas sistēmas procedūras:

- rektālā ārstēšana,
- tīrošā klizma,
- hipertonskā klizma,

- eļļas retences klizma,
- ārstnieciskā klizma.

7. Antiseptika un aseptika: antiseptikas veidi, roku apstrādes metodes, instrumentu, pārsienamā materiāla, cimdu, diegu, drenējošo materiālu sagatavošana, sterilizācija, uzglabāšanas termiņi.

8. Desmurgāja. Mīkstie pārsēji. Līmesveida, kontūrveida pārsēji. Elastīgo cauruļveida saišu pārsēji, to uzlikšanas tehnika:

- galvas un kakla pārsēji (Hipokrāta cepurīte, kapuces (aubes) pārsējs, acs pārsējs, zoda, deguna pārsējs, krustveida pārsējs pakausim, galvas astoņveida pārsējs, auss pārsējs, kakla pārsējs – cirkulārais),
- krūšu kurvja un vēdera pārsēji (Dezo, spirālveida, vārpstveida plecu locītavai, krūšu dziedzerim, krūšu kurvja ievainojuma gadījumā, atslēgas kaula lūzuma gadījumā),
- vēdera pārsējs,
- starpenes pārsējs,
- ekstremitāšu pārsēji (augšstilba, apakšstilba, augšdelma, apakšdelma, elkoņa locītavas, plaukstu (dūraiņi), pirkstu (pirkstaiņi), pēdas locītavas pārsējs, pēdas pārsējs, amputācijas stumbra pārsējs, ceļa locītavas pārsējs).

9. Izmeklējumi, materiāla savākšana, tā transportēšana.

10. Medikamentu novērtēšana (derīguma termiņš, terapeitiskā darbība, deva, medikamentu ievadīšanas veids, mijiedarbība ar citiem medikamentiem, iespējamie blakusefekti), pacientu izglītošana ievadot medikamentus. Medikamentu ievilkšana no ampulas, flakona.

11. Medikamentu ievadīšana: intrakutānās injekcijas (mērķi un indikācijas, kontrindikācijas, iespējamās komplikācijas, pacientu izglītošana).

12. Medikamentu ievadīšana: subkutānās injekcijas (mērķi un indikācijas, kontrindikācijas, iespējamās komplikācijas, pacientu izglītošana).

13. Medikamentu ievadīšana: intramuskulārās injekcijas (mērķi un indikācijas, kontrindikācijas, iespējamās komplikācijas, pacientu izglītošana).

14. Medikamentu ievadīšana: intravenozās injekcijas (mērķi un indikācijas, kontrindikācijas, iespējamās komplikācijas, pacientu izglītošana).

15. Intravenozās infūzijas veikšana, tās sagatavošana un medikamentu pievadīšana i/v šķīdumam, pilienu tecēšanas ātruma aprēķināšana.

## 7. Izmantotā literatūra

1. LR IZM 2004.gada 03.jūnija rīkojums Nr.336 „Profesijas standarts. Ārsta palīgs”
2. LR LM 2000.gada 23.augusta rīkojums Nr.240 „No valsts obligātās veselības apdrošināšanas līdzekļiem finansēto primārās veselības aprūpes ārstniecības personu darbības kārtība” pielikums Nr.1 ”Primārās veselības aprūpes māsas un primārās veselības aprūpes ārsta palīga darba apjoma apraksts”
3. LR LM 1998.gada 02.novembra rīkojums Nr.269 „Ambulatorā dienesta ārsta palīga specialitātes nolikums”.
4. „Standarti procedūru tehnikā”, Medicīnas profesionālās izglītības centrs, 1999.
5. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata Rīga, Jumava: 2001,1415 lpp
6. Biksone G. „Medikamentozā aprūpe”.
7. Purviņš I. „Praktiskā farmakoloģija”, Medikamentu informācijas centrs, 1994.
8. Toišere Ģ. „Kā jāuzvedas darba vietā”, 2001.
9. Veics V. „Uzvedības kultūra saskarsmē”.
10. LEMON, 1997.
11. Lekciju konspekti.
12. [www.alltherapy.ru/sc/3421o4797.h](http://www.alltherapy.ru/sc/3421o4797.h)

# Pielikumi

Sarkanā Krusta medicīnas koledža  
Prakses vērtējums

Studenta vārds, uzvārds \_\_\_\_\_

<i>Kritēriji</i>	<i>Iegūtais punktu skaits</i>	<i>Pamatojums</i>
Studenta teorētiskās zināšanas		
Studenta saskarsmes iemaņas darbā ar pacientiem, to tuviniekiem		
Spēja strādāt komandā		
Veiktās aprūpes kvalitāte, darba rezultāti		
Spēja plānot un organizēt savu darbu		
Prasmes un iemaņas pacientu aprūpē, procedūru izpildē, kā arī spēja patstāvīgi veikt aprūpes procedūras		
Studenta spēja novērtēt savu darbu		
Profesionālās ētikas, morāles un uzvedības normu ievērošana		
<b>KOPĀ:</b>		<b>!! Iespējamais punktu skaits katrā kritērijā ir 0 - 3</b>

\_\_\_\_\_  
Prakses vadītāja paraksts



## SARKANĀ KRUSTA MEDICĪNAS KOLEDŽA

### PRAKSES DIENASGRĀMATA

**Elvijs Gaugers**  
**ĀP - I 5**

**Rīga 2007**

Prakses datums \_\_\_\_\_ diena \_\_\_\_\_  
Prakses vieta \_\_\_\_\_

Mērķis
Darbība
Mērķis
Darbība
Mērķis

Darbība
Mērķis
Darbība

Secinājumi/Pašvērtējums

Studenta paraksts \_\_\_\_\_

Docētāja paraksts \_\_\_\_\_

### **Ārsta palīga veicamo procedūru saraksts**

#### **1. Vispārējās fiziskās izmeklēšanas procedūras**

- 1.1. inspekcija, palpācija;
- 1.2. perkusija;
- 1.3. radiālā pulsa noteikšana un izvērtēšana;
- 1.4. ķermeņa  $t^0$  mērīšana;
- 1.5. elpošanas noteikšana un izvērtēšana;
- 1.6. asinsspiediena noteikšana;
- 1.7. auskultācija;
- 1.8. refleksu noteikšana ar refleksu āmuriņa palīdzību;
- 1.9. otoskopija;
- 1.10. oftalmoskopija;
- 1.11. toņdakšas pielietošana;
- 1.12. deguna, auss spoguļu pielietošana;
- 1.13. ginekoloģiskā izmeklēšana, ginekoloģiskā spoguļa pielietošana;
- 1.14. rektālā izmeklēšana;
- 1.15. šķidruma līdzsvara mērījumi (pacienta svēršana, uzņemtā, izdalītā šķidruma mērīšana).

#### **2. Medikamentu ievadīšana**

- 2.1. i/c injekcija, s/c injekcija;
- 2.2. i/m injekcija;
- 2.3. i/v injekcija, infūzija, katetra ielikšana;
- 2.3.1. medikamentu ievadīšana caur kateterizētu centrālo vēnu;
- 2.3.2. intravenoza ārstēšana - parenterāla barošana, infūzu terapija, saderinātu asiņu pārlišana;
- 2.4. medikamenta ievadīšana enterāli - iekšķīgi un taisnajā zarnā;
- 2.5. medikamenta ievadīšana acs konjunktīvas maisā, ausīs, degunā, makstī, caur ādu; medikamenta ievadīšana intratraheāli, urīnpūslī.

#### **3. Diagnostiskā materiāla savākšana**

- 3.1. asins paraugu savākšana laboratorisko izmeklējumu veikšanai, sagatavot tos transportēšanai un organizēt pareizu to transportēšanu;
- 3.2. urīna, fēču, krēpu paraugu savākšanu laboratorisko izmeklējumu veikšanai; sagatavot tos transportēšanai un organizēt pareizu transportēšanu;
- 3.3. ekspress diagnostikas metodes – hemoglobīns asinīs, olbaltums urīnā, cukurs asinīs un urīnā, holesterīna, triglicerīdu līmenis asinīs, acetons urīnā; slēptās asinis fēcēs;
- 3.4. iztriepe no dzemdes kakla – maksts flora, onkocitoloģija.

#### **4. Procedūras, kas saistītas ar elpošanas sistēmu**

- 4.1. plaušu funkcionālā izmeklēšana;
- 4.2. skābekļa terapijas veikšana
- 4.2. trahejas punkcija, konikotomija, krikotireotomija;
- 4.3. trahejas intubācija;
- 4.4. deguna priekšējā tamponāde;
- 4.5. pacienta traheostomas kopšana (sekrēta atsūkšana, pārsēja maiņa, medikamentu ievadīšana trahejā);
- 4.6. posturālā drenāža;
- 4.7. pleiras dobuma punkcija;
- 4.9. oksihemometrija, kapnometrija;
- 4.10. krājelpas un Nebulaizera tipa smidzinātāju lietošana;
- 4.11. elpceļu atbrīvošanas metodes;

### 5.Procedūras, kas saistītas ar sirds asinsrites sistēmu

- 5.1. elektrokardiogrāfija;
- 5.2. defibrilācija, elektroimpulsu terapija;
- 5.3. ārējā pagaidu elektrokardiostimulācija;
- 5.4. perikarda dobuma punkcija;
- 5.5. perfuzora lietošana.

### 6.Procedūras, kas saistītas ar gremošanas traktu

- 6.1. kuņģa skalošana caur zondi;
- 6.2. klizmošana, t.sk.sifona klizma, ārstnieciskās klizmas;
- 6.3. gāzu izvadīšanas caurulītes ievietošana;
- 6.4. zarnu trakta attīrīšanu manuāli;
- 6.5. zarnu stomas aprūpe;

### 7.Procedūras, kas saistītas uroģenitālo sistēmu

- 7.1. kateterizācija;
- 7.1.1. katetra ievietošana sievietei, vīrietim;
- 7.1.2. ilgkatetra ievietošana un izņemšana;
- 7.3. urīnpūšļa skalošanas;
- 7.4. urostomas kopšana.

### 8.Desmurģija.

- 8.1. pārsēju veidi (spiedošie pārsēji, mīkstie pārsēji, cietie jeb ģipša pārsēji), brūces dzīšanas fāzei atbilstoša pārsēja nodrošināšana.

### 9.Procedūras, kas saistītas ar ķirurģisko un traumatoloģisko aprūpi

- 9.1. ķirurģiskā instrumentu komplekta un materiālu sagatavošana sterilizācijai, uzglabāšana.
- 9.2. nepieciešamā aprīkojuma sagatavošana ķirurģiskajām procedūrām un operācijām (operācijas galdiņa saklāšana);
- 9.3. pacienta novērtēšana pēc komas skalas, traumu skalas;
- 9.4. brūču primārā apdare;
- 9.4.1. asiņošanas apturēšanas pagaidu metodes; asiņošanas apturēšana pacientiem traumu (politraumu) gadījumā;
- 9.4.2. brūču aprūpe - brūces apkopšana, skalošana, tamponēšana, aseptisks pārsējs;
- 9.4.3. amputētās ķermeņa daļas saglabāšana un nogādāšana mikroķirurģijas centrā;
- 9.5. pacienta imobilizācija.
- 9.5.1. transporta imobilizācija ar piemērotām imobilizācijas metodēm pacientiem traumu un politraumu gadījumos (kakla šinas, cietās šinas, mīkstās, trakcijas šinas, vakummatracis);
- 9.5.2. pacienta pozicionēšana (spinālo traumu gadījumā, insulta gadījumā, izgulējumu gadījumā, novājinātiem pacientiem, pacientiem pēcoperācijas periodā u.c.),
- 9.5.3. atbilstošas aktivitātes nodrošināšana pacientiem imobilitātes seku likvidēšanai un insultu gadījumā (kontraktūras gadījumā, spasticitātes gadījumā, parēžu gadījumā, sinkinēziju gadījumā, lai novērstu ortostatiskās pneimonijas, venozo stāžu, izvadfunkciju traucējumus, iesaistīšana,
- 9.6. vietējā, intraosālā anestēzija;
- 9.7. ādas adaptācijas šuvju uzlikšana;

### 10.Kardiopulmonālās reanimācijas procedūras

- 10.1. diferencēta kardiopulmonālā reanimācija pēc algoritmiem pieaugušajiem, bērniem un zīdaiņiem kritiskās situācijās pie dažādiem klīniskās nāves iemesliem;
- 10.2. Heimliha paņēmienu pielietošana elpošanas nodrošināšanai;
- 10.3. Plaušu mākslīgā ventilācija (PMV) ar AMBU tipa maisu, elpvadu izmantošana, augšējo elpošanas ceļu atbrīvošana, sūkņu lietošana;

- 10.4. trahejas intubācija neatliekamās situācijās;
- 10.5. skābekļa inhalācijas ar un bez putu dzēsējiem (KI – 3M),
- 10.6. analģēzija ar slāpekļa oksidulu (AN – 8);
- 10.7. elektriskā defibrilācija, kardioversija, ārējā kardiostimulācija, ievērojot drošības tehnikas noteikumus pie tām;

11. Procedūras, kas saistītas ar dzemdību palīdzību un jaundzimušā aprūpi

- 11.1 dzemdību patstāvīga pieņemšana, nepieciešamības gadījumā ārpusstacionāra apstākļos;
- 11.2. augļa nobrieduma pakāpes un veselības stāvokļa novērtēšana (jaundzimušā novērtēšana pēc Apgares skalas);
- 11.3. jaundzimušā nabas, acu, ādas apstrāde.

12. Mirstoša pacienta aprūpe

- 12.1. bioloģiskās nāves konstatācija un miršanas fakta dokumentāla noformēšana;
- 12.2. miruša cilvēka pēc nāves aprūpes nodrošināšana.

**Studenta patstāvīgi veikto procedūru iemaņu novērtējums (I studiju gads)**

Patstāvīgi veiktās procedūras	Procedūru iemaņu pašnovērtējums						Docētāja/prakses vadītāja vērtējums						Prakses vadītāja paraksts	
	Nepietiekoši apgūta		Daļēji apgūta		Pilnībā apgūta		Nepietiekoši apgūta		Daļēji apgūta		Pilnībā apgūta			
	2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
1.	1. sem.	2. sem.	1. sem.	2. sem.	1. sem.	2. sem.	1. sem.	2. sem.	1. sem.	2. sem.	1. sem.	2. sem.	1. sem.	2. sem.
Radiālā pulsa noteikšana un izvērtēšana														
Elpošanas noteikšana un izvērtēšana														
Ķermeņa $t^0$ mērīšana														
Asinsspiediena noteikšana														
Auskultācija														
Refleksu noteikšana ar refleksu āmuriņa palīdzību														
i/c injekcija														
s/c injekcija														
i/m injekcija														
i/v injekcija,														
i/v infūzija														
i/v katetra ielikšana														
ķermeņa masas indeksa noteikšana (svars, garums, vidukļa apkārtmērs)														

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
zondēšana							
pacienta barošana caur zondi							
kuņģa skalošana caur zondi							
klizmošana, t.sk.sifona klizma, ārstnieciskās klizmas							
gāzu izvadīšanas caurulītes ievietošana							
zarnu stomas aprūpe							
pacienta traheostomas kopšana							
krājņtelpas un Nebulaizera tipa smidzinātāju lietošana							
sievietes urīnpūšļa kateterizēšana							
vīrieša urīnpūšļa kateterizēšana							
ilgkatetra ievietošana un izņemšana, skalošanas							
urostomas kopšana							
brūču primārā apdare							
pārsēju veidi (spiedošie pārsēji, mīkstie pārsēji, cietie jeb ģipša pārsēji)							
brūces dzišanas fāzei atbilstoša pārsēja nodrošināšana							
pacienta pozicionēšana							

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
ādas veseluma saglabāšana (izgulējumu profilakse)							
mutes dobuma kopšana							
urīna paraugu savākšana, uzglabāšana, transportēšana							
fēču paraugu savākšana							
asins paraugu ņemšana (no vēnas; no pirksta kapilārajiem asinsvadiem)							
pacienta pārvietošana (ergonomijas pamatprincipi)							
transporta imobilizācija ar piemērotām imobilizācijas metodēm pacientiem traumu un politraumu gadījumos (kakla šinas, cietās šinas, mīkstās, trākcijas šinas, vakummatracis)							
asiņošanas apturēšanas pagaidu metodes							
Citas veiktās procedūras:							


Lai noskaidrotu studentu viedokli par Studiju prakses organizēšanu veselības aprūpes iestādē, tika izveidota anketa. Uz anketas jautājumiem students atbild pēc katra Studiju prakses posma. Pamatojoties uz aptaujas datu analīzi, tiek izvērtēta prakses organizēšanas kvalitāte un atbilstība Studiju prakses reglamentējošajiem dokumentiem.

## Anketa

Cienījamais respondent!

Lūdzam atbildēt uz anketas jautājumiem par Sarkanā Krusta medicīnas koledžas studiju programmas „Ārstniecība” (4172100) Studiju praksi, apvelkot Jums visatbilstošāko atbildes variantu vai ierakstot atbildi.

1. Jūsu attieksme pret pacientu saskarsmes kultūru veselības aprūpes iestādē

1. neesmu domājis par to
  2. svarīga mana privātā attieksme un priekšstats
  3. savā ikdienas darbā sekmēju kultūras standarta kritērijus
- vieta Jūsu atbildes variantam \_\_\_\_\_

2. Kā Jūs izprotat atbildību par uzticēto darbu?

1. nav noteiktas atbildes
  2. savas kompetences ietvaros
  3. pozitīvi
  4. cenšos realizēt savā darbā
- vieta Jūsu atbildes variantam \_\_\_\_\_

3. Ko Jūs uzskatāt par galveno, strādājot komandā?

1. neesmu domājis par to
2. emocionālās attiecības
3. lietišķās attiecības
4. kopīgā mērķa sasniegšanu

vieta Jūsu atbildes variantam \_\_\_\_\_

4. Kādas jaunas zināšanas, prasmes un/ vai iemaņas Jūs guvāt prakses laikā/

1. neatceros
2. sniedzot medicīnisko palīdzību
3. aizpildot pacienta novērtējuma lapas
4. veicot procedūras
5. veicot darba kontroli

vieta Jūsu atbildes variantam \_\_\_\_\_

5. Ko Jūs uzskatāt par visgrūtāko komandas vadītāja pienākumos?

1. nav noteiktas atbildes
2. sniegt medicīnisko palīdzību nepieciešamības gadījumā
3. organizēt darbu komandā
4. sagatavot un noformēt atskaites
5. risināt konfliktsituācijas

vieta Jūsu atbildes variantam \_\_\_\_\_

6. Jūsprāt, prakses laikā galvenā loma ir:

1. studentu profesionālajai sagatavotībai
2. profesijas prestižam
3. psiholoģiskai adaptācijai prakses vietā
4. docētāja personīgajām īpašībām

vieta Jūsu atbildes variantam \_\_\_\_\_

7. Ko Jūs uzskatāt par galveno saskarsmē ar pacientu?

1. nav noteiktas atbildes
2. prasme komunicēt
3. pielāgošanās spējas
4. valodu zināšanas
5. empātija
6. profesionalitāte

vieta Jūsu atbildes variantam \_\_\_\_\_

8. Ar ko saistīti Jūsu nākotnes plāni?

1. vēl nezinu
2. ar darbu ģimenes labā
3. vēlme strādāt atbilstoši pacientu interesēm

4. karjeras izaugsmi

vieta Jūsu atbildes variantam \_\_\_\_\_

9. Vai prakse Jums palīdzēja attīstīties profesionāli?

1. nav noteiktas atbildes

2. daļēji

3. tikai pozitīvi

vieta Jūsu atbildes variantam \_\_\_\_\_

10. Kas, Jūsaprāt, jā dara, lai uzlabotu prakses norisi?

1. nav noteiktas atbildes

2. jāmaina prakses programmas saturs

3. jāmaina prakses termiņi

4. jāveido pozitīvu gaisotni prakses vietā

vieta Jūsu atbildes variantam \_\_\_\_\_

11. Vai prakses dokumentācija ir pietiekama?

1. jā

2. nē

3. daļēji

vieta Jūsu atbildes variantam \_\_\_\_\_

12. Kāda prakse dokumentācija, Jūsaprāt, vēl būtu nepieciešama?

vieta Jūsu atbildes variantam \_\_\_\_\_

Lai noskaidrotu prakses vadītāju viedokli par Studiju prakses organizēšanu veselības aprūpes iestādē, tika izveidota anketa. Uz anketas jautājumiem prakses vadītājs atbild pēc katra Studiju prakses posma. Pamatojoties uz aptaujas datu analīzi, tiek izvērtēta prakses organizēšanas kvalitāte un atbilstība Studiju prakses reglamentējošajiem dokumentiem.

## Anketa

Cienījamais respondent!

Lūdzam atbildēt uz anketas jautājumiem par Sarkanā Krusta medicīnas koledžas studiju programmas „Ārstniecība” (4172100) Studiju praksi, atzīmējot ar apli Jums visatbilstošāko atbildes variantu vai ierakstot atbildi.

1. Studentu iepriekšējās sagatavotības vērtējums prakses sākumā

---

---

---

2. Studentu darba uzdevumu raksturojums

---

---

---

3. Studentu profesionālās darbības vērtējums darba uzdevumu izpildē

---

---

---

4. Studentu attieksme pret darbu

---

---

---

5. Studentu prasme strādāt komandā

---

---

---

6. Studiju prakses dokumentācijas

---

---

---

7. Studenti ievēro personīgo un intrahospitālo higiēnu

---

---

---

8. Studenti adekvāti izmanto prakses vietas materiālos resursus

---

---

---

9. Studenti ievēro pacienta tiesības, konfidencialitāti un privātumu

---

---

---

10. Studenti darbojas ar iniciatīvu, atbildības sajūtu

---

---

---

11. Studenti adaptējas prakses vietā

---

---

---

12. Studenti veido pieklājīgu un cieņas pilnu saskarsmi ar pacientiem, komandas locekļiem un pacienta piederīgajiem

---

---

---

13. Studenti prot adekvāti identificēt problēmas, spēju organizēt savu darbu

---

---

---

14. Studenti respektē profesionālās robežas studiju gada ietvaros

---

---

---

15. Studenti ievēro praksei paredzētās darba stundas, bez prakses vadītāja atļaujas neatstāj prakses vietu un neveic izmaiņas darba grafikā

---

---

---

